

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم

بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Ideological

مسائل ایدئولوژیک

تتبع و نگارش: الحاج داکتر امین الدین سعیدی – (سعید افغانی) و الحاج قاضی لعل محمد صافی «پتوال»

۲۳ جون ۲۰۱۵

احکام مریض در رمضان

۳

استعمال تابلیت غرض جلوگیری از عادت ماهانه :

برخی از خواهران غرض جلوگیری از عادت ماهانه در ماه مبارک رمضان و این که روزه بگیرند و در ختم تراویح اشتراک نمایند، تابلیت های مخصوصی را غرض دفع خونریزی استفاده می نمایند .

به این تعداد از خواهران باید گفت : پروردگار با عظمت ما حیض را برای دختران آدم قرار داده است و برای این دوره ماهانه حکمی ، طوری که فوقاً بدان اشاره نمودیم مقرر داشته است ، پس زنانی که که دوره حیض و نفاس و عادت ماهانه باشد، باید از گرفتن روزه اجتناب کنند و نباید با خوردن تابلیت ها و استفاده از وسایل دیگر که فطرت خلقت را بر هم زند، پناه ببرند .

زیرا این عمل از یک طرف ضرر برای سلامتی جسمی زنان به بار می آورد ، و از طرف دیگر هیچ ثوابی از گرفتن روزه نصیب شان نمی گردد. زیرا این عمل سوء راضی نشدن زنها به روند طبیعی خلقت خویش را نشان می دهد .

خواهران متدین !

همچنان قابل یاد آوری می دانم که استفاده زن از تابلیت هائی که مانع از حیض می شوند، در دین مقدس اسلام کدام مانع شرعی ندارد. به شرطی که برای سلامتی و تندرستی زن مضر نباشند؛ و از طرف دیگر ، این عمل باید با اجازه شوهرش صورت گیرد .

ولی طب امروزی بدین باور است که این کار برای سلامتی زنان بی نهایت مضر بوده و مشخص است که خون حیض، امری طبیعی است و هر گاه از امر طبیعی جلوگیری شود، قطعاً برای بدن مضر خواهد بود.

همچنین این قرصها باعث می شوند تا عادت قاعدگی دچار اختلال و تغییر شود و زن در مورد نماز و همخوابی با همسرش دچار شک و تردید گردد .

برای یک زن مسلمان ، شایسته آن خواهد بود که به تقدیر الهی راضی باشند؛ در احادیث متبرکه آمده است که در سال حجة الوداع پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم نزد عائشه آمد، در حالی که عائشه گریه می کرد- عائشه برای ادای عمره احرام بسته بود- پیامبر صلی الله علیه و سلم فرمود: « مَا لَكَ لَعَلَّكَ نَفْسَتْ؟ » «چه شده تو را! شاید حیض شده ای؟» گفت: بله؛ پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: « هَذَا شَيْءٌ كَتَبَهُ اللهُ عَلَى بَنَاتِ أَدَمَ » «این چیزی است که خداوند برای

زنان مقدور نموده است» (البخاری (۳۰۵) و اطراف فی (۲۹۴)، و مسلم (۱۲۱۱)

پس بهتر است زنان صبر نمایند و اگر روزه گرفتن و نماز خواندن برای آنها به سبب حیض مشکل است، اما دروازه ذکر باز است، پس به ذکر و تسبیح خدا بپردازند و صدقه بدهند و با کردار و گفتار به مردم نیکی کنند و این از بهترین اعمال است.

دیابت یا مریض شکر در رمضان

خواننده محترم!

مریضی شکر یا (دیابت) از جمله مریضی هائی است که: به علت ناتوانی بدن در تولید یا مصرف انسولین به وجود می آید.

انسولین ماده ای است که در بدن توسط لوزالمعده تولید می گردد و باعث می شود قند یا به عبارتی مهمترین منبع انرژی بدن مورد استفاده قرار گیرد.

انواع مریضی شکر (دیابت)

مرض شکر یا دیابت بر دو نوع است:

- ۱- نوع اول مریضی شکر عبارت از آن است که شخصی مبتلا به آن لازم است جهت ادامه حیات خود، انسولین در بدن خویش پیچکاری کند. این نوع مریضی شکر معمولاً در بین اطفال و جوانان زیاد به وجود می آید.
- ۲- نوع دوم مریضی شکر مریضی است که در کلان سالان، به خصوص اشخاص سنین ۴۰ دیده می شود. این نوع از مرض شکر معمولاً با رژیم غذایی، فعالیت جسمی (سپورت) و یا گرفتن دوی شکر، تحت کنترل می آید، ولی در برخی از انسانها در این سن و سال ضرورت به پیچکاری انزولین نیز دیده می شود.

در دیابت نوع دوم چه اتفاقی رخ می دهد؟

در شخص مبتلا به این نوع دیابت، سلول های بدن حساسیت لازم نسبت به هورمون انسولین را ندارند و پس از مدتی لوزالمعده نیز در تولید انسولین به مقدار کافی، مشکل پیدا می کند. بدون وجود حساسیت لازم به انسولین یا در صورت کمبود ترشح انسولین، بدن نمی تواند قند موجود در خون را به داخل سلول حرکت دهد؛ بنابراین قند خون بالا می رود و افزایش قند خون سبب پیدایش مشکلاتی در فرد مبتلا می گردد.

علامت ها و نشانه های دیابت نوع دوم چیست؟

این نوع دیابت معمولاً به آهستگی پیشرفت می کند. علامت های اصلی آن پر ادراری، تشنگی بیش از حد، کاهش وزن قابل توجه، افزایش اشتهای و خستگی زودرس و شدید است. علامت ها و نشانه های دیگر عبارتند از:

- عفونت های مکرر دهان، پوست، ناحیه تناسلی یا مثانه

- ضعف بینایی

- سوزش، گزگز و سوزنگ شدن انگشتان دستها یا پاها

- خشکی و خارش پوست این علامت ها ممکن است خفیف باشند به طوری که فرد متوجه آنها نگردد.

در سالمندان گاهی این علامت ها فقط به سن بالا نسبت داده می شود و تشخیص دیابت به تأخیر می افتد. نکته قابل توجه به

خصوص در کشور ما افغانستان این است که بیش از نیمی از مبتلایان به دیابت از مریضی خود بی خبراند و اصلاً نمی

دانند که مرض شکر چیست!

مسئولیت مریض شکر در ماه مبارک رمضان:

طوری که قبلاً یاد آور شدیم در این هیچ جای شک نیست که مریضی شکر از جمله امراض مزمن و یکی از امراضی است که اگر برایش دقت و توجه لازم به عمل نیاید خطرات جدی را در سلامتی انسان به بار می آورد، مرض شکر از امراضی به حساب می آید که در صورت پیشرفته شدن این مرض در وجود انسان برانجام بعضی از عبادات تاثیر می گذارد؛ از جمله طهارت، نماز و روزه، چرا که روزه انسان را در طول روز از خوردن و آشامیدن منع می کند، و اشخاصی که مبتلا به مریضی شکر (دیابت) باشد در طول روز نیاز به نوشیدن مقدار زیادی آب در اوقات متعدد دارند. همچنین نیاز دارند تا مقداری غذا را در اوقات مختلف صرف کنند، و تشنگی شدید گاهی موجب افزایش مریضی می گردد و ممکن است عوارض جدی در سلامتی وجود انسان دربر داشته باشد.

در صورتی که یک فرد مسلمان واقعاً در وقت مریضی به مشقت مبتلا گردد، پروردگار با عظمت ما برای مسلمان اجازه فرموده تا روزه نگیرد.

«وَمَنْ كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِنْ أَيَّامٍ أُخَرَ يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ»

(سوره البقرة/ ۱۸۵) یعنی: و آن کس که مریض یا در سفر است، روزهای دیگری را به جای آن، روزه بگیرد، خداوند، آسانی بر شما را می خواهد، نه سختی بر شما را.

اما با این وجود مریضی شکر (دیابتی) نمی تواند به خاطر داشتن مرض قند روزه نگیرد، چرا که مریضان مبتلا با شکر نوع دوم به سه نوع تقسیم می شوند:

نوع اول:

مریضانی اند که مبتلا به مریضی شکراند، ولی می توانند با تطبیق پلان (رژیم غذایی منظم و سپورت منظم و فعالیت های جسمی) بر مریضی خویش غالب شوند و یا به اصطلاح آنها تحت کنترل در آورند و در اصطلاح طبی، این دیابت از نوع خفیف است و حکم شرعی و مکلفیت شرعی برای این مریضان همین است که باید روزه بگیرند، چرا که مریضی شان به حدی نیست که: روزه گرفتن سلامتی جسمی آنها را متضرر سازد.

نوع دوم:

نوع دوم مریضان شکر، مریضانی اند که برای آنها داروهای همراه با یک پروگرام منظم غذایی مشخص تجویز می شود تا مقدار قند خون را کاهش دهند.

مریضان کتگوری دوم را می توان باز هم بدو گروه دسته بندی نمود.

۱- گروه اول:

گروه اول این دسته عبارت از مریضانی اند که ضرورت دارند یکبار باید دواي ضد شکر بگیرند، بر این نوع از مریضان لازم است که باید روزه بگیرند، زیرا آنها می توانند دواي خویش را در فاصله بین مغرب تا قبل از اذان صبح قرار دهند.

۳- گروه دوم:

عبارت از مریضانی هستند که ضرورت دارند در طول روز دو یا سه بار تابلیت بگیرند، در این حالت اگر امکان آن وجود داشته باشد که مصرف آن تابلیت ها به بعد از اذان مغرب و قبل از اذان صبح منقل شود، بدون آن که زیانی جدی بر مریض وارد شود، پس باید روزه اش را بگیرد، ولی اگر تأخیر در خوردن آن دوا موجب زیان جدی می شود، او می تواند روزه نگیرد و در عوض در وقت مناسبی بعد از رمضان که مشکل مریضی اش خفیف گردد، آن روزها را قضاء کند.

برای تشخیص این موضوع که آیا تأخیر در مصرف دوا و قرص زیان آور نیست، طوری که قبلاً یاد آور شدیم لازمست یک دکتور متخصص مسلمان عادل نظر بدهد.

نوع سوم :

نوع سوم مریضان شکر عبارت از مریضانی هستند که برای کنترل شکر خود، در طول روز یک یا دو بار و یا حتی بیشتر انسولین تزریق کنند.

اگر این مریضان با تزریق آمپول انسولین از خوردن قرص و دیگر دواها در طول روز بی نیاز می گردند، پس باید روزه بگیرند، زیرا تزریق بیچکاری انسولین باعث باطل شدن روزه نمی شود.

چنانچه علمای هیأت دائمی افتاء در پاسخ به سؤالی در خصوص حکم تزریق انسولین برای شخص روزه دار، پاسخ دادند: «ایرادى ندارد که از آمپول مذکور در طول روز جهت مداوا استفاده کند، و قضای آنروز بر او واجب نیست (زیرا روزه اش باطل نمی شود)، و البته اگر ممکن باشد که در شب استفاده شود و مشقتی در اینحالت بر او ایجاد نمی شود، این بهتر است». «برای تفصیل موضوع مراجعه شود به بحث فتاوی «اللجنة الدائمة للبحوث العلمية والإفتاء» ۱۰ / ۲۵۲»

اما اگر نیاز دارند که بعد از تزریق انسولین، حتماً غذا و آب نیز بخورند و بیاشامند، پس می تواند روزه نگیرد، در عوض در وقت مناسبی روزه اش را قضاء کند که مشکل او خفیف تر شده باشد.

یادداشت :

آن دسته از مریضان دیابتی که بر اساس تقسیم بندی فوق مشمول رخصت می شوند، لازمست تا بعد از رمضان در فرصت مناسبی که اوضاع مریضی آنها خفیف تر می شود، روزه خود را قضاء کنند. اما اگر مریضی آنها تا آخر عمر از حالت شدید به خفیف کاهش نمی یابد و همواره مشمول رخصت نگرفتن روزه می ماند، در آنصورت نیازی نیست تا روزه های رمضان را قضاء کنند، کافیتست تا به جای هر روز از رمضان، یک نفر فقیر یا مسکین را غذا بدهند، از همان غذائی که خود می خورند به او نیز بدهند، حکم صریح در این مورد فرموده الله تعالی است: «فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَّرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِنْ أَيَّامٍ أُخَرَ وَعَلَى الَّذِينَ يُطِيقُونَهُ فِدْيَةٌ طَعَامَ مِسْكِينٍ فَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَهُوَ خَيْرٌ لَهُ وَأَنْ تَصُومُوا خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ» (سوره بقره ۱۸۴).

یعنی: و هر کس از شما مریض یا مسافر باشد تعدادی از روزهای دیگر را (روزه بدارد) و بر کسانی که روزه برای آنها طاقت فرساست؛ (همچون مریضان مزمن، و پیرمردان و پیرزنان ناتوان) لازم است فدیة بدهند: مسکینی را اطعام کنند؛ و کسی که کار خیری انجام دهد، برای او بهتر است؛ و روزه گرفتن برای شما بهتر است اگر بدانید. و می تواند سی نفر مسکین را به خوردن غذا دعوت کنند و فدیة یک ماه را همزمان و یا در عرض چند دفعه بدهند.

یادداشت فقهی در مورد بیچکاری انزولین :

حکم اسلام همین است که : استعمال بیچکاری انزولین ، برای مریضان شکر که در زیر پوست به عمل می آید ، به هیچ وجه ، روزه را باطل نمی سازد ، از طرف دیگر بیچکاری انزولین ، از جمله بیچکاری خوراک و نوشیدنی نیست و به معنای خوردن و نوشیدن هم نیست .

بناءً اگر مریض دیابت از بیچکاری انزولین در طول روز جهت مداوای مریضی خویش استفاده کند، روزه اش باطل نمی گردد و قضای روزه نیز بر آن واجب نیست .

امپول و بیچکاری در رمضان

قبل از همه باید گفت که تزریق بیچکاری به سه نوع صورت میگیرد :

۱- تزریق در زیر پوست (subcutaneous-s.c) معمولاً برای پیچکاری انسولین استفاده می‌شود .

۲- تزریق در داخل عضله (intramuscular-i.m)

۳- تزریق در داخل رگ یا ورید (intravenous s- i.v)

مراکز دار الافتاء کشور های اسلامی و از جمله علمای شهیر جهان اسلام هر یک شیخ عبدالعزیز بن عبدالله بن باز و عالم شهیر کشور عربستان و شیخ محمد بن صالح العثیمین طی فتوای شرعی گفته اند که :

پیچکاری در زیر پوست (subcutaneous-s.c) و داخل عضله (intramuscular-i.m) شامل خوردن و یا آشامیدن نبوده و به مثابه خوردن و آشامیدن به حساب نمی آید ، بنابراین هر دو نوع پیچکاری ها روزه را باطل نمی‌کند. ولی در مورد پیچکاری که در رگ یا ورید (intravenous s- i.v) به عمل می آید ، علماء در این نوع پیچکاری به چند دسته تقسیم گردیده اند .

دسته اول :

دسته اول از علماء بدین امر معتقد اند که این نوع از پیچکاری ، روزه را باطل می‌کند. از آنجمله می‌توان از شیخ سعدی :، شیخ عبدالعزیز بن عبدالله بن باز :، و شیخ ابن عثیمین و مجمع فقه اسلامی نام برد. این تعداد از علماء استدلال می‌آورند که پیچکاری رگ یا ورید در حکم مشابهاست به خوردن و آشامیدن است و انسان را از خوردن و آشامیدن بی‌نیاز می‌سازد.

دسته دوم :

دسته دوم علماء بدین نظر اند که پیچکاری رگ یا ورید روزه را باطل نمی‌سازد ، زیرا چیزی از آن طریق مجاری طبیعی به معده نمی‌رسد و به فرض رسیدن آن به معده، این کار از طریق منافذ انجام می‌گیرد و این منافذ نه شکم هستند و نه در حکم آن می‌باشند تا این که بگوئیم چیزی وارد شکم شخص شده است.

نتیجه و حکم دقیق اسلامی :

در مورد پیچکاری ورید و یا رگ حکم دقیق اسلامی نزد اکثریت از علماء اسلام ، همین است که این نوع از پیچکاری ، روزه را بصورت مطلق باطل می‌سازد، زیرا برای باطل کردن روزه دخول به شکم شرط نیست، بلکه حصول تغذیه برای بدن از هر طریقی که ممکن باشد روزه را باطل می‌کند.

ادامه دارد